

Toch zonen van Seth?

In het vorige hoofdstuk concludeerden we dat met de in Genesis 6:2 genoemde “zonen van God” bepaalde engelen zijn bedoeld: dienende geesten die vanuit de hemelse gewesten over de mensheid moesten waken. Maar deze hemelwezens “hebben hun oorspronkelijke staat niet bewaard”. Ze “verlieten hun woonplaats” en zijn “andersoortig vlees achterna gegaan” (Judas:6-7). Ze namen “dochters van de mensen” tot vrouw en verwekten kinderen bij hen. Zulke kinderen waren de “geweldenaars van oude tijden af, mannen van naam” (Gen.6:1-4). Het waren de wereldleiders uit de tijd voor de zondvloed, die iedereen kende. Ze hadden een grote invloed op het wereldgebeuren – ten kwade. Vanwege hun (wan)bestuur werd “de slechtheid van de mens op aarde groot, en waren al de gedachtespinsels van zijn hart elke dag alleen maar slecht” (Gen.6:5). Toen de maat van de overtreding vol was, verdelgde God de mensheid, de landdieren en de vogels door de zondvloed over de aarde te brengen. Slechts acht mensen: Noach, diens vrouw, diens drie zonen en diens schoondochters werden voor de verdrinkingsdood gespaard doordat ze tijdig de ark binnengingen (Gen.6:18). De engelen die gezondigd hadden, heeft God gevangen gezet. Ze zijn “met eeuwige boeien in de duisternis in verzekerde bewaring gesteld”, tot de dag van het oordeel (Judas:6).

Argumenten tegen de “engel-uitleg” van Genesis 6:2

Bovengenoemde uitleg van Gen.6:1-4 was in de Oudheid gangbaar. Maar in later tijd is er bezwaar tegen gemaakt. Vooral protestantse uitleggers hebben de opvatting verdedigd dat met de “zonen van God” nakomelingen van Seth, en met de “dochters van de mensen” nakomelingen van Kain bedoeld zouden zijn. Sommige protestanten hebben een variant van deze visie voorgesteld. Volgens hen heeft de uitdrukking “zonen van God” betrekking op vorsten, gezagsdragers of aanzienlijke mannen, die over de levens van hun onderdanen konden

beschikken (en in dat opzicht op God leken, vgl. Psa.82:6)¹. Dat “zonen van God” dochters van de mensen tot vrouw namen zou volgens deze interpretatie betekenen dat aardse machthebbers zich voor de zondvloed aan polygamie schuldig maakten en harems vormden waarin zowel dochters van Seth als dochters van Kaïn opgenomen waren.

Beide groepen uitleggers keerden zich tegen de eerdere opvatting op grond van de volgende argumenten²:

1. Het verband tussen “de vermenigvuldiging van de mensen op de aardbodem” (Gen.6:1) en het “zien van de dochters van de mensen door Gods zonen” (Gen.6:2) is niet duidelijk, wanneer met “Gods zonen” engelen bedoeld zouden zijn. Engelen beschikken immers over een gezichtsvermogen dat het onze ver overtreft. Als met “Gods zonen” echter een stam of een familie is bedoeld die afgezonderd leefde, de HEERE vreesde en Zijn naam aanriep, dan kwamen de mensen uit die stam pas met andere mensen in contact toen het aantal mensen op aarde groot was geworden, en de mensheid zich over het aardoppervlak had verspreid.

2. Kaïn werd na de moord op zijn broer Abel door de HEERE uit het gebied bij de hof van Eden weggestuurd. Hij vestigde zich in het land Nod, ver van de landstreek waar zijn broer Seth leefde (Gen.4:14,16). De nakomelingen van Kaïn vereerden menselijke macht en technisch kunnen (Gen.4:19-24), maar de nakomelingen van Seth riepen de naam van de HEERE aan (Gen.4:26). Uiteindelijk heeft de familie van Seth zich met de familie van Kaïn vermengd en zich van de HEERE afgewend, want

¹ Volgens A.E.Knoch zou “zonen van God” betekenen: “zonen van de beschikker”, en met die beschikker zou de stamvader van de mensheid, Adam, zijn bedoeld. Adam zou een dynastie van eerstgeboren zonen hebben gevestigd, die over de mensheid regeerde tot de zondvloed over de wereld kwam (zie *De zogenaamde engelenwereld*, Capelle aan den IJssel, 2022). Voor het bestaan van zo’n dynastie is er echter geen enkel Bijbels bewijs.

² Een goed overzicht van argumenten tegen de uitleg, dat met de uitdrukking *benee ha-elohim* engelen zouden zijn bedoeld, is te vinden bij: J.C.Sikkel (*Het boek der geboorten*, Amsterdam 1906), H.C.Leupold (*Exposition of Genesis*, Grand Rapids 1950) en W.A.van Gemeren (*The Sons of God in Genesis 6:1-4. An Example of Evangelical Demythologization?*) Westminster Theol J 43:320-348, 1981.

bij de zondvloed werd de hele mensheid verdelgd, met uitzondering van het gezin van Noach (Gen.6:8-9,17-18; 7:1). Genesis 6:1-4 laat zien waaróm men God vergat. Doordat gelovigen met ongelovigen trouwden, werden de latere generaties volstrekt ongelovig (Gen.6:6-7,12-13).

3. In het Oude Testament worden sommige mensen aangeduid als “kinderen” van God. In Psalm 73 spreekt Asaf over “het geslacht van Uw [=Gods] kinderen”, waarmee hij de gelovigen uit Israël bedoelt (Psa.73:15). In Deut.32:5-6 noemt Mozes de Ene Israëls “Vader” en de Israëlieten Zijn “kinderen”. In Exod.4:22-23 noemt de HEERE Israël: “Mijn zoon, Mijn eerstgeborene”. In Deut.14:1 zegt Mozes tegen de Israëlieten: “U bent kinderen van de HEERE, uw God”. De titel “zonen van God” kan in bepaalde gevallen betrekking hebben op mensen (vgl. Rom.8:15, Rom.8:19, 2 Kor.6:18, Griekse tekst van Efe.1:5, en Hebr.12:7). Waarop de titel in Gen.6:1-4 betrekking heeft, moet blijken uit het tekstverband.

4. Toen God de wereld schiep, zei Hij:

“Laat de aarde levende wezens **naar hun soort** voortbrengen: vee, kruipende dieren en wilde dieren van de aarde, **naar zijn soort!** En het was zo. En God maakte de wilde dieren van de aarde **naar hun soort**, het vee **naar hun soort**, en alle kruipende dieren van de aardbodem **naar hun soort**” (Gen.1:24-25)

God schiep de dieren “naar hun soort”, en Hij schiep de mens als een afzonderlijk wezen. Dieren van dezelfde soort kunnen onderling paren, en dieren van nauw verwante soorten (zoals paarden en ezels) kunnen worden gekruist, maar dieren die tot totaal verschillende soorten behoren kunnen bij elkaar geen nageslacht verwekken. Een huwelijk van engelen en mensen zou beslist kinderloos blijven, want engelen en mensen behoren tot verschillende levenssferen.

5. Toen de HEERE het besluit nam om de zondvloed over de aarde te brengen, zei Hij niet: “Ik zie dat er uit een ongeoorloofde verbintenis van engelen en mensen een geslacht van *nephilim* is ontstaan”. De HEERE zei: “Ik zie dat de slechtheid van de mens op aarde groot is, en dat de gedachtespinsels van zijn hart elke dag alleen maar slecht zijn” (Gen.6:5).

6. De Bijbel zegt niet, dat de *nephilim* vanwege de verbintenis van de zonen Gods met de dochters van de mensen ontstonden. Er staat, dat er “in die dagen” [toen de mensheid talrijk begon te worden] “en ook daarna” reuzen op de aarde waren (Gen.6:4). Vóór het sluiten van huwelijken van “zonen van God” met “dochteren van de mensen” waren er al reuzen op aarde. En lang nadat die huwelijken waren gesloten waren ze er nog steeds.

7. Van de reuzen, die na de zondvloed in het land Kanaän leefden, zegt de Bijbel dat het de zonen waren van Arba en Enak, dus van reusachtige voorouders, maar niet de zonen van hemelwezens (Jozua 11:21, 15:13-14, Richt.1:20, Num.13:22,28,33; Deut.9:2).

8. Volgens de Here Jezus kunnen engelen niet trouwen of kinderen verwekken. Hij heeft tegen de Sadduceeën gezegd:

“In de opstanding nemen ze [= verlorene mensen] niet ten huwelijk en worden ze niet ten huwelijk gegeven, maar ze zijn **als engelen van God** in de hemel” (Matth.22:30, vgl. Mar.12:25)

Uit het onderwijs van de Here blijkt, dat mensen die uit de dood zijn opgestaan niet langer huwelijksverbintenissen sluiten en in dat opzicht lijken op engelen van God in de hemel. Engelen trouwen dus niet.

9. In 2 Petrus 2:4 noemt de apostel drie situaties waarin God boosdoeners strafe en rechtvaardigen bewaarde. Hij vermeldt allereerst Gods oordeel over bepaalde engelen (dat waarschijnlijk al plaatsvond in Genesis 1:2), daarna het oordeel van de zondvloed (Genesis 6 en 7), en als derde voorbeeld het oordeel over Sodom en Gomorra (Genesis 19:1-29, zie 2 Petr.2:4-10). De woorden: “Want als God [de] engelen die gezondigd hebben, niet gespaard heeft...” hebben betrekking op de val van satan die ertoe leidde dat de aarde “woest en ledig” werd, **niet** op de zondvloed.

10. Uit de woorden “op gelijke wijze als zij” (Judas:7) kan niet worden afgeleid, dat de engelen die waren vermeld in vers 6 op dezelfde wijze “hoererij bedreven en ander vlees achterna gingen” als de inwoners van

Sodom. Het woord “zij” slaat terug op de goddelozen in het land Israël waarover Judas in vers 4 en 5 had gesproken. Engelen kunnen geen “hoererij bedrijven” want zij huwen niet (Matth.22:30, Mar.12:25), maar goddeloze mensen in Israël en in Sodom hebben zich wel aan deze zonde schuldig gemaakt. In Gen.6:1-4 wordt niet gezegd, dat de “zonen van God” hoererij pleegden. “Zich een vrouw nemen” is in de Bijbel de standaard uitdrukking voor “trouwen”, “zich in de echt verbinden”.

Hoe overtuigend zijn deze tegen-argumenten?

Tot zover de argumenten tegen de “engel-uitleg” van Gen.6:2. Hoe overtuigend zijn deze?

1. In de HSV luidt Gen.6:1-2 als volgt: “En het gebeurde, toen de mensen zich op de aardbodem begonnen te vermenigvuldigen en er dochters bij hen geboren werden, dat Gods zonen de dochters van de mensen zagen dat zij mooi waren, en zij namen zich vrouwen uit allen die zij uitgekozen hadden”. Dat God zonen de dochters der mensen “zagen” betekent niet, dat zij ontdekten dat er zulke dochters bestonden. Het Hebreeuwse werkwoord dat in Gen.6:2 als “zien” is vertaald betekent: iets met belangstelling gadeslaan, iets “aanschouwen” of “beschouwen”³, iets bewonderen. De tekst zegt, dat Gods zonen menselijke dochters aandachtig bekeken en tot de conclusie kwamen dat die “tof” waren: “goed”, mooi, “knap”, “aangenaam” of “vriendelijk”. Toen de mensen talrijk werden en dochters kregen, vonden Gods zonen deze dochters aantrekkelijk. Ze kozen de mooiste van hen uit en “namen die als vrouwen”, dat wil zeggen: ze trouwden met hen.

2. Het is waar dat de hele mensheid (met uitzondering van Noach en zijn gezin) uiteindelijk de goddeloze praktijken van mensen als Lamech (Gen.4:23) heeft overgenomen. Het onderscheid tussen vromen en goddelozen is in de loop van de tijd inderdaad verdwenen. Want “de HEERE zag dat de slechtheid van de mens op de aarde groot was, en dat al de gedachtespels van zijn hart elke dag alleen maar slecht waren”

³ De oude Statenvertaling zegt, dat Gods zonen de dochters van de mensen “aanzagen”. Die vertaling is correct.

(Gen.6:5). Dat Gen.6:1-4 betrekking zou hebben op huwelijken van gelovige mannen met ongelovige vrouwen, is echter onbewezen.

3. Bepaalde mensen worden in de Bijbel aangeduid als: “zonen van de HEERE” (Deut.14:1, vgl. Deut.32:5 en Psa.73:15), en het volk Israël wordt aangeduid als “Zoon van Mij” (Exod.4:22,23), maar de uitdrukking “zonen **van God**” wordt in de Hebreeuwse Schriften nooit gebruikt voor mensen. In het Nieuwe Testament wordt gezegd dat gelovigen de Geest van de “zoonstelling” (Gr. *huiiothesia*) ontvangen hebben (Rom.8:15) en door Jezus Christus tot “zoonstelling” (Gr. *huiiothesia*) zijn uitverkoren (Efe.1:5), dat wil zeggen: de positie en de rechten van zonen hebben ontvangen, maar in deze teksten worden gelovigen niet als “Gods zonen” aangeduid. In 2 Kor.6:18 zegt de HEERE tegen gelovigen uit Israël en uit de volken: “Gij *zult* Mij tot zonen *en dochters* zijn”. Dit is een belofte voor de toekomst. In Rom.8:19 vinden we de Griekse uitdrukking *huiioon tou theou* (zonen van God), wat een letterlijke vertaling is van de Hebreeuwse uitdrukking *benee ha-elohim*. Maar die “zonen van God” zijn er op dit moment nog niet. Ze zullen pas bij de eerste opstanding geopenbaard worden. In de Bijbel worden mensen Gods zoon genoemd wanneer ze door Gods Geest zijn verwekt (Luk.1:35) of rechtstreeks door de HEERE zijn geschapen (Luk.3:38). De Here Jezus en de eerste mens, Adam, duidt de Bijbel dus aan als “de zoon van God”, maar gelovigen kunnen pas zo worden genoemd wanneer God hen uit de doden heeft doen opstaan. Op grond van de betekenis die de Bijbel aan de titel “Gods Zoon” hecht (Luk.1:35, 3:38; Job 1:6, 2:1, 38:7) is het niet waarschijnlijk dat met “Gods zonen” in Gen.6:2 en 4 de kinderen van Seth zijn bedoeld. De uitdrukking “zonen van God” (Gen.6:2 en 4) komt ook voor in het boek Job (1:6, 2:1, 38:7) en heeft daar betrekking op hemelwezens.

4. Door de beperkte informatie over engelen die de Bijbel geeft wordt de indruk gewekt dat mensen en engelen van elkaar verschillen, maar ook belangrijke overeenkomsten hebben. Engelen zijn niet sterfelijk, de dood treft hen niet (Heb.2:16)⁴. Als zij met mensen worden vergeleken, zijn ze

⁴ Hebr.2:16 is in de meeste bijbelvertalingen niet nauwkeurig weergegeven. De oorspronkelijke Griekse tekst zegt: “Want waarlijk, niet engelen grijpt hij aan, maar het zaad van Abraham grijpt hij aan” – waarbij “hij” terugslaat op de dood, die in het vorige vers was genoemd. Het

“in sterkte en kracht hun meerdere” (2 Petr.2:11). Maar wanneer engelen verschijnen, zien ze er altijd uit als mannen ⁵. In die menselijke gedaante kunnen ze een maaltijd nuttigen (Gen.18:8, 19:3). Zonder het te beseffen kan een gastvrij persoon engelen huisvesten (Hebr.13:2). Zo iemand meent dan, dat hij zich over rondreizende vreemdelingen heeft ontfermd. Engelen zien er wel volmaakt “gaaf” en ontzagwekkend uit, en onderscheiden zich in dat opzicht van vergankelijke en gebrekkige mensen (Richt.13:6, Dan.3:25). Ze kunnen in een ogenblik verschijnen of verdwijnen, en voor het oog van toeschouwers in een vuurvlam naar de hemel varen (Richt.13:20). Een huwelijk tussen engelen en menselijke vrouwen is op grond van de Bijbelse geschiedenis niet volstrekt ondenkbaar. Engelen zien er immers uit als mannen. De Bijbel zegt niet dat zo’n verbintenis per definitie kinderloos zal blijven. We weten niet waartoe engelen in staat zijn.

5. Uit Gen.6:4 kan niet worden afgeleid, dat de *nephilim* al op aarde waren voordat Gods zonen dochters van de mensen tot vrouw namen. De Hebreeuwse tekst zegt:

“De *nephilim* werden [= ontstonden] in die dagen, en ook daarna, wanneer Gods zonen kwamen tot de dochters van de mens en zij voor hen baarden. Zij [= die *nephilim*] waren de geweldenaars die er van ouds waren, stervelingen van naam”.

Een sleutelkwestie bij de uitleg van Gen.6:4 is de vraag, waarop “in die dagen” terug slaat. Gezien het voorafgaande (Gen.6:2-3) moet dit betrekking hebben op de dagen waarin “Gods zonen de dochters van de mensen zagen” en “zich vrouwen namen uit allen die zij uitgekozen hadden”. Genesis 6:4 wekt de indruk, dat “zonen van God” zich zowel in de dagen van Noach als in de tijd na de zondvloed verbonden met menselijke vrouwen, en dat zulke vrouwen vervolgens *nephilim* baarden. Hun kinderen werden “geweldenaars”: krijgsheren en kampvechters, zoals de reus Goliath.

woord “dood” is in het Grieks mannelijk. Mensen worden, in tegenstelling tot engelen, getroffen door de dood.

⁵ Zie b.v. Gen.18:1-2, vergelijk met Gen.19:1,5,10,12,15. Zie ook Richt.13:3, vergelijk met Richt.13:6,8-11,13,15-17,20-21.

6. Inderdaad zei de HEERE:

“Ik zie dat de slechtheid van de mens op aarde groot is, en dat de gedachtespinsels van zijn hart elke dag alleen maar slecht zijn” (Gen.6:5).

Hij zei niet:

“Ik zie dat er door een verbintenis van engelen en mensen een geslacht van *nephilim* is ontstaan”.

Maar Gods uitspraak over de menselijke slechtheid volgt op de mededeling van Mozes dat er in die dagen *nephilim* waren en dat zulke *nephilim* als “stervelingen van naam” over de wereld heersten (Gen.6:4). Blijkbaar werd de mensheid door-en-door slecht, omdat zij zich door *nephilim* liet leiden. Als er geen enkel verband was tussen het optreden van de *nephilim* en de ontaarding van de mensheid, zou vers 4 het betoog van Mozes onderbreken. In werkelijkheid is er tussen de verzen 4 en 5 een oorzakelijk verband. Uit het huwelijk van zonen van God met dochters van de mensen werden *nephilim* geboren, en zulke *nephilim* werden wereldleiders. Ze hadden groot aanzien, en vanwege hun invloed werd het menselijk denken compleet bedorven – nog méér bedorven dan het voor die tijd al was geweest.

7. Uit Jozua 11:21 en 15:13-14, Richt.1:20, Num.13:22,28,33 en Deut.9:2 kan worden afgeleid, dat reusachtige voorvaders (zoals Enak of Arba) in staat waren om nakomelingen te verwekken, en dat zulke nakomelingen “een groot en lang volk” waren (Deut.9:2). Maar in deze teksten wordt niet gezegd, hoe Enak en Arba zelf waren ontstaan.

8. Uit de woorden van de Here Jezus blijkt dat engelen in de hemel niet met elkaar trouwen of ten huwelijk worden gegeven. Maar waartoe zulke engelen in staat zijn wanneer ze hun woonplaats in de hemel verlaten en in mensengedaante op aarde rondlopen, zei de Here niet.

9. De bewering dat Petrus in zijn tweede brief niet over twee, maar over drie gelegenheden zou hebben gesproken waarbij God boosdoeners strafte en rechtvaardigen bewaarde, is ongegrond. In sommige Bijbelvertalingen wordt die indruk gewekt, doordat de vertalers woorden aan de tekst hebben toegevoegd. Maar in de oude Statenvertaling, die dicht bij de grondtekst blijft, is de passage als volgt weergegeven:

”Want indien God de engelen, die gezondigd hebben, niet gespaard heeft, maar, die in de hel [Gr. **tartaros**] geworpen hebbende, overgegeven heeft aan de ketenen der duisternis, om tot het oordeel bewaard te worden; en de oude wereld niet heeft gespaard, maar Noach, den prediker der gerechtigheid, en zijn achttal bewaard heeft, als Hij den zondvloed over de wereld der goddelozen heeft gebracht; en de steden van Sodoma en Gomorra tot as verbrandende met omkering veroordeeld heeft, en tot een voorbeeld gezet dengenen, die goddelooslijk zouden leven; en den rechtvaardigen Lot, die vermoeid was van den ontuchtigen wandel der gruwelijke mensen, [daaruit] verlost heeft; (want deze rechtvaardige [man], wonende onder hen, heeft dag op dag [zijn] rechtvaardige ziel gekweld, door het zien en horen van [hun] ongerechte werken); zo weet de Heere de godzaligen uit de verzoeking te verlossen, en de onrechtvaardigen te bewaren tot den dag des oordeels, om gestraft te worden” (2 Petr.2:4-9)

De verzen 7 en 8 gaan over de rechtvaardige Lot en hebben dus betrekking op de gebeurtenis die in vers 6 was genoemd: de omkering van Sodom en Gomorra. Geen enkele Bijbellezer zal daaraan twijfelen. Op grond van de structuur van de tekst, en op grond van een vergelijking met 1 Petrus 3:19-20 is het ook duidelijk, dat 2 Petr.2:4, een vers waarin over het zondigen van engelen wordt gesproken, in verband staat met de gebeurtenis die in vers 5 wordt genoemd: het vergaan van de oude wereld door de zondvloed. In elk van de situaties die Petrus beschrijft, werden er “godzaligen” verlost en “onrechtvaardigen” bewaard tot de oordeelsdag, om gestraft te worden. Het betoog van de apostel is als volgt opgebouwd:

1a. **Gestraften** – zondigende engelen

1b. **Verlosten** – Noach en zijn achttal

1c. **Gestraften** – de oude wereld, de wereld van de goddelozen

2c. **Gestraften** – de steden van Sodom en Gomorra

2b. **Verlosten** – de rechtvaardige Lot

2a. **Gestraften** – de gruwelijke mensen

Uit de structuur blijkt, dat 1a tot 1c betrekking hebben op de wereld vóór de zondvloed, en 2c tot 2a op Sodom en Gomorra. Petrus spreekt hier beslist niet over drie, maar over twee oordelen van God.

10. De passage in de brief van Judas over zondigende engelen en de inwoners van Sodom en Gomorra luidt in de HSV als volgt:

“Geliefden, toen ik mij er met alle inzet toe zette u te schrijven over de gemeenschappelijke zaligheid, werd ik genoodzaakt u te schrijven met de aansporing om te strijden voor het geloof dat eenmaal aan de heiligen overgeleverd is. Want er zijn sommige mensen binnengeslopen, die tot dit oordeel al lang tevoren opgeschreven zijn, goddelozen, die de genade van onze God veranderen in losbandigheid, en die de enige Heerser, God en onze Heere Jezus Christus, verloochenen. Maar ik wil u eraan herinneren – u weet dit eens en voorgoed – dat de Heere, nadat Hij het volk uit het land Egypte verlost had, vervolgens hen die niet geloofden, te gronde heeft gericht. En de engelen die hun oorspronkelijke staat niet hebben bewaard, maar hun eigen woonplaats verlaten hebben, heeft Hij voor het oordeel van de grote dag met eeuwige boeien in de duisternis in verzekerde bewaring gesteld. Evenzo is het met Sodom en Gomorra, en de steden eromheen, die op dezelfde wijze als zij hoererij bedreven hebben en ander vlees achterna zijn gegaan. Zij liggen daar als een waarschuwend voorbeeld, doordat zij de straf van het eeuwige vuur ondergaan” (Judas:3-7).

Sommige tegenstanders van de “engeluitleg” van Gen.6:1-4 beweren, dat de woorden “op dezelfde wijze als zij” in Judas:7 niet terugslaan op “de engelen” uit vers 6, maar op “hen die niet geloofden” uit vers 5 of op de “goddelozen” uit vers 4. In werkelijkheid kunnen deze woorden echter onmogelijk terugslaan op de Israëlieten in de woestijn of op de tijdgenoten van Judas, want:

a. Judas beschuldigde de Israëlieten in de woestijn niet van het plegen van hoererij, maar van **ongeloof**. Ze geloofden niet dat God het land Kanaän aan hen zou geven, en hen in staat zou stellen om de inwoners te verdrijven (Num.13:26-14:39).

b. Judas zegt dat Sodom en Gomorra “ander vlees zijn achterna gegaan”. Voor het woord “ander” staat hier het Griekse woord *heteros*, dat “andersoortig” betekent. “Andersoortig vlees achterna gaan” betekent:

vlees dat niet menselijk is nalopen. Wie geslachtsgemeenschap heeft met zijn huisdier, een kuddedier, of een aap gaat “andersoortig” vlees achterna.

c. In de woestijn hebben de ongelovige Israëlieten hoererij gepleegd, maar ze bedreven die met Moabitische vrouwen, dus niet met “andersoortig” (Gr. *heteros*), maar met menselijk vlees (Num.25).

d. Over de goddeloze tijdgenoten van Judas zegt de apostel Petrus: “Zij hebben ogen, die altijd uitzien naar een overspeelster” (2 Petr.2:14, NBG51). Het waren gehuwde mannen die met gehuwde vrouwen overspel pleegden. Ze maakten zich schuldig aan hoererij, maar niet met “andersoortig” vlees.

e. De hoererij die de inwoners van Sodom en Gomorra wilden bedrijven is beschreven in Genesis 19:4-5. Daar lezen we:

“Nog voor zij zich te slapen legden, omsingelden de mannen van die stad, de mannen van Sodom, van jong tot oud, het huis; heel het volk, niemand uitgezonderd. Zij riepen naar Lot en zeiden tegen hem: Waar zijn die mannen die vannacht bij u gekomen zijn? Breng hen naar buiten, naar ons toe, zodat wij gemeenschap met hen kunnen hebben”.

De “mannen” die zich in Lots huis bevonden, waren engelen (Gen.19:1-3). De inwoners van Sodom wilden engelen verkrachten en in die zin “andersoortig” vlees achterna lopen. De onwettige, gewelddadige en onreine verbintenis waarnaar zij verlangden leek op de verbintenis van de “engelen die hun oorspronkelijke staat niet bewaarden, maar hun eigen woonplaats verlieten”. Zulke ongehoorzame engelen namen het besluit om op aarde te gaan wonen en ook zij “liepen andersoortig vlees achterna”, want ze namen “dochteren van de mensen” als vrouw (Gen.6:1-4, vgl. 1 Petr.3:19-20 en 2 Petr.2:4-5).

f. Wie Judas:7 onbevange leest, komt tot de conclusie dat het woord “deze” in dit vers moet terugslaan op de engelen uit vers 6. De zin van Judas luidt immers: “En de engelen die hun oorspronkelijke staat niet hebben bewaard... evenzo is het met Sodom en Gomorra...”

g. In het betoog van Judas wordt er vier maal gesproken over schepselen die “hun oorspronkelijke staat niet bewaarden”. (i) De “goddelozen” uit vers 4 waren aanvankelijk wetsgetrouwe en messiasbelijdende Joden geweest, maar nú verloochenden zij “de enige Heerser, God, en onze Heere, Jezus Christus”. (ii) De Israëlieten die God uit Egypte had verlost (vers 5) waren op weg naar het land dat de HEERE aan hen had beloofd. Maar toen ze het gerucht over reuzen en versterkte steden hoorden, trokken ze Gods belofte in twijfel, ondanks alle wonderen die ze tijdens de exodus hadden gezien, en werden ze teruggestuurd, de woestijn in. (iii) Engelen die door de Schepper waren geplaatst in de hemel en daar een taak hadden, bewaarden hun oorspronkelijke staat niet, maar verlieten hun woonplaats (vers 6). (iv) De mannen van Sodom wezen het vlees van Lots dochters af (Gen.19:7-9) en wilden sexuele gemeenschap hebben met hemelwezens (Gen.19:4-5). Ze wilden buiten hun eigen levenssfeer treden.

ii. Omdat Mozes in Gen.6:2 “zonen van God” stelt tegenover “dochters van de mensen”, kunnen deze “zonen van God” géén mensen zijn geweest. Als Mozes geschreven had dat zonen van God dochters van *satan* tot vrouw namen, zou de uitleg dat met “zonen van God” gelovigen, en met “dochters van satan” ongelovigen waren bedoeld, geloofwaardig zijn geweest. Maar Mozes schreef dat niet, en dus mogen we onder de door hem genoemde “zonen van God” geen mensen verstaan.

Samenvatting

Sommige christenen menen dat met de in Gen.6:2 genoemde “zonen van God” gelovigen zijn bedoeld, de nakomelingen van Seth. Een variant van deze visie stelt dat onder “zonen van God” gezagsdragers, en onder “dochters van de mensen” gewone meisjes moeten worden verstaan. Maar wie de argumenten voor zulke visies onderzoekt, komt tot de conclusie dat de oorspronkelijke Joodse uitleg, die onder “zonen van God” engelen verstaat, een steviger basis heeft. Alleen deze visie doet

recht aan de tegenstelling tussen “zonen van God” en “dochteren van de mensen”, die Mozes maakt .

* * * * *